

Najpero, kako van je ime?

Ime mi je Helmut.

Kako oš?

Kosogovič

Kad ste se rodili?

Osandvajsiatoga febara sedantrideseto lito

Kedi sad stanujete?

Jo u Vinciātu, na Teleki.

Što ste bili po zvanju, što ste se.. što ste dilali?

Nojo, ja san najpero zraasa u paurstvu.

A ste se onda što zvučili?

Nee, jaa san moraa, mene su dooma pravali, a tii drugi, Franci pak Oskar, nii su se vučili, a mene su pravali doma dilat.

To su brati?

To su bili brati, da, jaa san oš s kosuan sinokoše kosii. Ja san bii nako edan od ciimlich zadnji, onda j sej ur to prestalo, onda su mašini došli. Ali žet, smo mi iz kosuan oš kosili. Najpero san braa za materon, onda kad san bii vekši, onda san jaa kosi, a mati je brala.

Sad ste u penziji, ali?

Sad san u penziji.

So. Ditiinstvo, na što se znate kot parvo spomenut?

No sad spomianut, kako spomianut. Ja znaan oš, kad smo išli tamo, mi velimo u malu škoolu. Oto dvi liti, toj bilo pod buaj, ne, nato se oš mero znaan spomianut, da smo tamo išli. Ali čuda ne moren ja tamo reč.

A onda po boju, onda sej to mero obarnulo, onda sej gori škola otparla, ondaj ur doša direktor Horvat, ne. Onda san ja kia..., šon, onda Anuška Kočondževa je bila, njuaj smo mero išli, što ja znaan. Onda iz Čajte Fabian, štoj bii ovo direktor, taj ništo vučii, ali onda šiasčetaresetoga lita san ja senek iša direktoru Horvatu.

Ali sad doma, u familiji, što su tako parvi spominki?

Joo, spominki, mi smo morali najpero na pašu. Ednuač smo bili deset liit, je človik bii nako mero ur za prav(?), onda smo morali na pašu. Toj bilo saki dan. Je se moralo na Džeriite na pašu.

Da su vas tako ustavili same?

Jo, si, se selo j išlo. Tamo j se selo išlo na pašu. Toj bilo parvo. No onda kad smo mero zrasli onda smo morali dilat. Pak karmu odvez, saki dan sej skoro moralo po karmu odvez blagu, ne. Smo imali krave, konje, su pravali žerat.

Kakoj bii sad doma u familiji odgoj, su bili oštri iz vami, ortac, mati?

No sad, pred ocian san imaa mero rešpekta, ali materi smo mogli prebič. Mi smo bili trimi ne. Ja san bii najstariji, ondaj bii Oskar pak Franci, materi smo mogli prebič. Se jia nas valkuač mogla, ali tako drugač neb moga reč, da su oštri bili.

A kakoj to doma funkcioniralo, sad su otac mati, su sigurno isto morali dilati po polji, a dua j bii onda iz dicuan doma, dua je onda dicu meru tako odranil?

Joo, dokle smo mali bili, oto Kata Ferova, si ju oš poznala? Namo su nas mogli otpeljat. Ne, kad smo bili mali, na j čuvala nas.

Toj bila ur nuu duab ur mero starija žena, ka je doma bila ..?

Da, matere sestra je to bila, naj to bila, tako j mero bila, taj upala, oš u škooli, pak onda u špitaalj nii taki prošla, onda, onda j ustala tako mero, tako mero j bila, nii bila za dilo, ne.

A oto ste, a što ste onda pri tuaj mogli dilat, igrat se, ali?

No sad, to se ja naa nju neznan, oto naas je bilo čuda, što smo biili tii nii, enklji, ne naas ... ne nek jaa saam, tamo smo si išli, ne, ja san i nabrojii, ti Ferovi su imali, edandvajset enkljkindera. To smo onda bili u ferija, toj se bilo ono pomišano.

Što su vaši, ajzo roditelji dilali, ti su bili pauri?

Ti su bili pauri, da, da.

A što van je sad u ditiinstvu bilo najlipše?

Najlipše ... jaa ... onda dar dvapedesiato lito, onda smo začali guslat. Oš toj bi proefesor Ludwig Parapatič, uan je zača, onda nas je bilo, petimi, šestimi smo bili. Tako sej to guslat začalo, onda smo tamburicali i guslali smo, neg onda kad je uan proša, onda sej prestalo.

Ste mali tako bandu, ali što?

Daa. Bili smo dar piat ljudi. To nako, i kipice imamo.

A što van je bilo najstrašnije u ditinstvu, je bilo i česa, neznan, što van nii tako lipo u spominku ustalo, sad oš pod buaj ali tako?

Joo, pod buaj san ja, neeznan tako, ali jaa san onda bii osan liit. Ja znan kad su Russi došli, pak tako. Ali ja neb moga reč, oto pri Šmoljcarovi smo govorili, to znaan, oto su kru pekli. Toj bila tako stara poružena (?) hiža, to se znaan erinnat, oto su pekli kru, ali mogli, što ja znan, su nan mogli dat.

A doma, tako što su mati, otac se pominjali med sobon, da se mora miarkat, ali su van govorili, da ..?

Joo, kad su mogli striljat, onda smo mogli u pivnicu puajt, jaa osan liit, jaa neb tako se moga najzad erinnarat. Nek to znan, da su nas mogli, kad su mogli striljat začiat, onda smo mogli u pivnicu puajt.

U ku školu ste sad išli, pak kakoj to onda bilo u tuaj školi?

Najpero, mi smo govorili, ovo na sriid sela, mala škola. Tamo smo išli, ja neznan, dar .. kad smo u guarnju .. dar do šiasčetardesetoga lita sigurno, ne, onda namo, štoj bila gori škola, kedi je sad va nova, otoj bila stara, ne. Onda san tamo iša u školu.

A kakoj to bilo u školi, ste bili si skupa, ali po razreedi?

A četiri razredi smo bili skupa. Četiri – četiri razredi skupa.

A kako, u ku..., je se tot harvatski, niiški ali madjarski podučavalo?

Jo harvaatsko čuda ne, mi smo se po pominjali po harvatski, ne ali, da sej harvatsko onda vučilo neb moga reč, direkt harvatsko, škuanjik sej moga znami po harvatski.

Ajzo, matematika sad ali što štanje, to se ste se po niški, ste po niški računali ali kako?

Da, da. Pominjalo sej i po harvatski, ali računalo sej po niiš..., i se sej po niiški se pominjalo.

A ste mali i knjige onda ur nu duab?

Jo, knjiig smo sigurno imali. Knjige su se onda mogli, razred, onda najzad tomu razredu dat. Ne, to sej tako, knjige su se tako viik mogle ne hitit, neg dalje dat, kia su oš bile dobre.

A je se moralo za školu i nu duab i što plačat?

Ne, ja ne vjerujen, da sej što plačalo, ne.

Sad kia učitelje ste mali, koga oš pametite?

Jo jaa što znaan je biila ... Julka su joj govorili, Julka, kako sej pisala Marlovič. Uan je bii direktor, po boju su bili u Pinkovcu. A naj bila pod buaj ovo. Naj bila Julijana, ne. Taa od Stuparovi guarnja hiža, oto su stali. Tamo san ja iša, a onda po boju, što znaan je bila Anuška Kočondževa, ta sej pisala .. Gruber, ali kako sej pisala. Se kčii ima, kčii ima ta Anuška. Onda veliin ta štoj bii direktor Fabian, tomu san valšto iša, a šiasčetardeseto lito ondaj nako ur doša naš direktor Horvat, onda san kiadno iša nek knjemu.

Kako su sad bili ti učitelji? Su to bili oštri, su larmali zvami?

No sad, oštri sej moraa valšto, ko su četire klasse bile, moga nas je sčefukat. Tako palicu je imaa, moga me ... had sad ne jako, ali .. što bi bii znaas?

Kakoj to bilo, su se dica .. rad prošla u školu vučit, ali je in to bilo cvidar, ali kakoj to bilo?

A duaj rad u školu iša? Koj išlo onda smo mogli doma ustat. Valkuač onda kasnije ur, onda smo mogli večput doma ustat.

Sad vjeronauk, je se to isto u školi podučavalo?

Da, toj gospodin navučil, da.

Ta sialski gospodin?

Sialski gospodin, a najpero j bi gospodin Fixl, ja znaan daj bii, ja san mu ož milištrova, uan je mislin onda, sedančetardeseto lito ali kad je umar. Ja se znaan na njega spomianut. Ja san mu ož milištrova, moga je u crikvi, imaa je tako harmonijum najpar, pri večiarnici je moga tako na harmonijum guslat. Onda kad je uan umar, onda j doša Varba z Čajte. Ondaj uan bi u Vinciatu. Dar devetčetardeseto lito ondaj doša Palkovič, ne ne ne ne, kako sej zvaa .. Paval ... Oršolič, Oršolič. I njeemu san ja oš milištrova.

A tii gospodini, kakovi su to, su to bili gospodini pero drugačiji neg dandanas, ali .. ?

No sad Oršolič, uan je šon iz, vako iz maldinuan darža, ono nan je kupii, oto pri Bastijovi, kadi sad taa uan stojii, ta, kako se zovia, no oto zuz Petinove, tamo, znan, nan je tako tischtennis-tisch kupii, uan

je šon tako mero z mladinu darža. Igrat smo mogli u školi, oš u školi smo igrali. Skoro sako lito smo igrali tako. Božičen igru.

A komu se je to kazalo?

Jo ljudian.

U školi onda, su došli gle ... ali ste na karčmi?

Na karčmi smo mogli, ne. Ja mislin da sej na karčmi igralo, da.

Kako ste doživili život u selu, kad ste bili onda ur junak?

Piniaz nismo imali. Mogli su doma reč, ovo tij dvajset šilingov, dvanajs šilingov je staa litar vina, a piat šilingov eintritt. A več nii bilo.

A što, kad ste rekli sad Eintritt, kamo Eintritt?

Jo u karčmi su Eintritt brali za mužiku, ne. Pero sej vani na putu bralo Eintritt.

A što se je tako, kakove mužike su to bile?

Jo onda j bii tako mero ... na Veliku Mašu su mogli pri Karloviču Puljanci, a pri Webaru Frakanavci guslat, tamburicat. Frakanavci su nek tamburicali. A Puljanci, ni su mogli tako mero trubit, ne. Kako sej pisaa taa? .. Čenar.

Ni su mogli i tamburicat i mero tako druge inštrumente. Toj bilo, sako lito j bilo na dva kraje mužika na Veliku Mašu.

A tako sad med junaki u selu, što ste, što ste mogli dilat? Ste mogli puajt sad neznan na karčmu, ali ste se mogli strefit kedi, pak sidit, ali?

Joo na karčmu sej viik išlo, se drugamor se i nii išlo, saku sabotu tancat smo mogli oto pri Webaru je bilo oto na guarnji kraj takova veranda, oto sej moglo tancat. I po kiritovi smo simo tamo išli. Ono najpero smo z radli išli, onda kasnije si je Engi Štokčiaiv kupii, ni su si traktor kupili, fufcenara, onda j moga plug ubisit, a mi si na plug ses, pak smo se tako mogli odves iz žnjini. Tako sej onda dugo vozilo, piše nismo prauvali. A onda dar, onda san ja bundeseru proša, šiaspedesiato lito, san bi u Graci pri bundeseru, onda kad san dooša su mi kupili motooradl, TF. Onda sej začelo iz motooradlni. A jaa san onda, ja san ovde iša u Petarštof u muzikšuul, od četiripedesiatoga do šiaspedesiato lito, onda san proša bundeseeru. Onda san jaa štii ono mužiki ostat, u Graci san bii, Schönauer Kaserne, neg onda sej moralo šias liit fapflichtat. A doma mi nisu potpisali. Onda kad san doša domuan, onda san u Jabingu, ovo Toni Vitorin, pak Džulo, to su bili vinčiački, san z žnjimi zača guslat, pak san z žnjimi gusla, dar do edanšezdesiatoga lita. Tako san ja onda skoro se u mužiki sprohodii.

No a kako ste se vii ur kot mladi navučili guslat, dua vas je to navučii?

Najpero smo se saami navučili toliko, ne, se to toliko se vriad navuuči, dua smo si mogli pisat parste za trumbitu. Se to mero, valdua valšto mi je povida, ja več neznan neg onda san ja proša u Petarštof u muzikšuul, onda se oto navučii.

No ali kako ste do trumbite došli? Da su van to gendovali doma?

Tuu su mi u Hodasu kupili za tristua-pedesiat šilingov, i sad ju oš iman doma.

A kedi sej to moglo kupit, na sajmu, ali?

Nee, vako ki je maa trumbitu, je ju moga prodat.

Štoj pero bilo drugačije neg danas?

Nii bi vakov šstress ... vaako kad sej moglo, pero sej mašinalo, pred Velikon Mašon dugo, mi smo bili veseli, onda ko su nas oš valdua pozvali mašinat, da smo do piniaz došli. Toj istina. Nii bilo piniaz, nismo mali ... hat imali, se tuliko smo imali, ali nii bilo kod danas, ču ti dat. I toga nisu imali.

Kakoj biil sad društveni život u selu. Su se ljudi družili, je bilo neznan društav, fajbergarov ali jagarov, ali tamburica neznan, česa j bilo u Vinciatu?

Jo toj ur viik bilo. Fajbergarov.. ja san fajbergaron prošaa piatpedesiato lito. Fajbergari su ur dugo bili u Vinciatu. Pak san bii do trisedandesiatoga lita med fajbergari. A drugo oš tako društvo, i tamburicat smo začali, a toj oš bii Feliks Petin, što j bii od direktora siin. Uan je tamburicat zača. Jo uan nii bii ovo, to onda nii, razbiglo sej se.

A tako, drugač ljudi, u društvu, su se mogli strefit, je se kamo neznan išlo?

Na karčmi sej kegljalo, i kartalo sej, oto su viik bile partije kia su se kartale, nek sabotu, nedilju., ne, majsns u nedilju. I na sakoj karčmi sej kegljalo. Smo mogli puajt keglje nastavljat, vako dičaki, pak su nan platit mogli, mero što smo si mogli zaslužīt.

Ka zvaanja su bila u selu zastupana? To znaači, česa j sega bilo, kovaača, krojača, što j se bilo u selu?

No čemo začiat, kovači su bili dva. Bognar je bii edaan. Šnajdar, krojaač je bii edan, uan nii bi majstar, krojaač je neg bii Stuparič, uan je bii majstar. Što smo oš imali ... jo, mesara, ne, mesarija diregt nii bilo, taj moga duajt iz Čajte ... kšefti su bili, najpero dva, Tajssl pak Pošinka, onda kasnije onda ste vii začali, toj bilo ur po boju.

Poštu smo mali, ali?

Pošta, direkt pošta ne, nek na teta je poštu nosila, Terčak. Jo i šujstari su bili, da Šnajdarov je bii šujstar, majstar, ne ni su bili dvaa Šnajdarovi, Karol i Štiafe. I šujstar Pavdinov.

Onda ovo, štoj Hemmi, ti su mali ..?

To su dva tišljari, su bili, da. Štoj bii karčmaar, Webar je bi tišljar, i uav Wollnar je bii tišljar.

A tii su mogli i .. aa.. Leichen .. kako sej to zvalo?

Liiste načinjali, Leichenbestottunga nii bilo. Oto j viik bi liis gotuav, pak kad je dua moga umriit, su mogli puajt po liis, pak su ga doma vregli u liis, pak je dva tri dane saki martvac doma leža. Onda nii bilo vako Leichenbestottunga.

To čemo se oš kasnije za puakop, kakoj to bilo, sad idemo dalje u familiji. Kakoj bilo tako edan, normal dan u vašoj familiji kad ste vii bili dite, od jutra dovečara, što sej oto se dogodilo?

Jo, najpero ujutro u školu kod dite, toj bilo parvo, ne. A po školi onda na pašu. Toj bilo saki dan. No a onda uvečar smo, pero j bilo se po putu. Dokle j bilo svitlo, su se po putu bižalo.

No a što se je sad na paši dilalo, se to ..?

Jo na krave .. ono smo bižali, pak .. čerišnje nisu mogle uzrijat, zelene smo mogli se pokinut .. i jabuk je bilo, ono u Raambi popovoj, tia smo se zelene ur mogli znosīt, tia nisu mogle uzrijat

Ajzo, ste se igrat mogli?

Jo igrat, i labdat smo se mogli, sigurno tako, šupkat smo se mogli. Šupkat su govorili, tako, edan je moga labdu hitit gori, a drugi udril, tako iz drivon, onda koj moga edan huijtit, onda sej to zminulo. Ako ju nii huijti, onda j taa moraa prebič, pak najzad, a teki a labdu j imaa, koga j moga zadit trefit, onda sej zopet zminulo, edni su boktali odzaada, a drugi su šupkali. Dokle su toga moogli .. kad gaj mogaa zlabdon, entweda ju je moga huijtit, ali toga zadit, onda su tii šupkali, a nii drugi su morali odzaad staat pak na labdu boktat. To sej viik tako wekslalo. Špombajsat smo se mogli...

Štoj to?

S piniazi. Iz deset, deset grošev. Entweder sej moga štik načinjil, pak smo se na štrik hitali, ki je najbliže bii, toga su bili pinezi. A drugač, kad smo se mogli vaako okolo, onda kot si si mogla zmiril, ko san si jaa hiti, taj maa oto taa šiling, jaa oovo, ko san toga moga zmiril je bii muaj. Ako ne, san ga mora ostavit, onda sej ta drugi zopet tamo hita. To sej z ednoga štika hitalo, pak to sej viik tamo hitalo, što sej moglo zmiril, to je to bilo. A to smo viik .. Pak onda na Vazme smo mogli tako jajca, edan je moga jajce vreč, a nii drugi hitat, koj trefi, je bilo njegooovo, ko ga nii trefi, ondaj bi pinez tooga ki je jajce vreega. Toj bilo..

Kad ste se onda uženili?

Ženili smo se devetpedesiatoga lita.

Kakoj to onda bilo, kako su se u nuu duab onda vesialji daržali?

Joo vesialji, se vesialji su se onda daržali, nismo tako veliko vesialje daržali ... po posnažnice sej i onda išlo, i tako mužika j bila na vesialji, ne sagdir, ali majsns je mužika bila. Mi kad smo guslali, se mi smo kiadno po vesialji guslali.

No a ste se vi oš doma ..?

Doma smo se, da da.

Kakoj to onda bilo, duaj oto došaa kuhat, duaj doša pomagat, kako ste ..?

Vesialji su najpero bili pri Karloviču na ka., najpero su se doma daržali, u hiži, onda kasnije je Karlovič darža, onda oš kasnije onda su bili na farofu, kad je farof bii prazan, onda su ono daržali. O, žene su mogle kuhat, napeč su mogle.

Što sej moglo u nu duab peč, kot danas, groflji?

Groflji, tuarte, da.

Najpero na vesialji, kad sej mogla najz... onda sej moga kokošiinji paprikaaš, ne. Saki je mora kokoš odnes namo, z tii kokuaš su onda paprikaaš ..

A to sej onda ur dopuadne jilo, ali što?

Nee, vesialji su napuadne bili.

Aso, a to sej na vesialju kuhalo?

To sej na vesialju najpero jilo, da.

A kuhat su mogli duajt žene iz sela?

Da, da. Bile su tako ur ja mislin žene kia su kuhale, ne, tia su to znale.

To su bile prave kuharice, kia su se onda zvaale za ...?

Daa, no daa, onda su mogle jačit: ruku san si požgala .. to tako kua što.

Vesialje j moglo dojutra bit. A ujutro sej onda žup taanca, toj bilo normal.

A taa žup, je to ur viik bilo, pametite ur viik da se je tako žup moga tancat?

Što jaa znaan, da. Ja san ga pri Karloviču auvnema, tebe, ti si oš bila mala, moreš si ednuač pogledat, ja san onda ujutro proša pak san ga auvnema, ti z Anikon tancaš, toj interesant. Jo ali ondaj to bilo tako, ne. Ja iman toliko od Vinciata auvnemano, ko te interesira to, to si moreš ibatrogat, otoj čuda. Ooto smo mi na močila ednuač guslali, ootoj ljudi, pual i već nii. Pual je pomarło. Jaa san onda jaako č., onda oš nigdor tako nii filma, jaa san jako čuda onda filma, ja iman ljudi oto, ki ur dugo već nii.

Koliko ljudi je tako moglo bit u selu, pero, kad ste vi bili oš mali?

Dar osanstua je moglo bit, sedan.. osanstua ja mislin.

A sad dvistua ako da...

A se si mlaadi prebižuu..

Kakoj van onda išlo iz kčeruan, divičicu ste dostali, kako ste Helgu onda odgojili?

Halga, da.

Joo, mi smo onda, mi smo onda dilat morali, Helga, naj mogla Kati puajt ujutro, a onda kasnije po škooli, ne. Mi smo onda, onda smo oš dilali iz koonji, ne, kad je na u školu začela.

Ali kakoj sad bii ta odgoj, je se doma kod danas, je se sidilo iz dicuan, pak je se žnjimi vučilo, ali neznan, igralo, pominjalo, ali je to bilo drugačije?

Jooo ... dokle j išla volkšul, donle smo joj mogli valšto povidat, ali kad je začela u Oberschützn, u gimnazijum, onda ja niš nisan znaa povidat, ne.

Na sej morala se sama. ...

Četarto lito j prošla u Runac u školu, da sej niiški navučila, pero neg je prošla u Oberschützn.

A doma ste se se po harvatski žnjuan?

Mi smo se viik po harvatski pominjali. Se i Sebastian, uan je u Beču, pak se po harvatski pominja.

Štoj van sad bilo važno, da njuaj, da njuu navuučite, ali da njuaj hojt, neznan, u čin da ste ju podupirali?

Jaa san viik reka, da joj bolje bude išlo neg naan, da nebude ovo paura ali što. Ja san viik ští neka se vučit ide. No onda kad je maturirala, onda sej prošla študirat, ne.

Sad, kako sad živite?

Prez brige. Baba me padiana. Pak večput me zrošta. Jo, naaj šefinka, moran parirat, što ču.

No ali, što sad tako dilate, vani na vartu, što si se?

Jaa dilan kiadno kuašto. No ono vani imamo, mi imamo, vidiš kako veliko, nek kad moramo kosit travu. Sad ne pada, sad je suho, ono vaani, kadi j na lokva, ono moramo, ono, ko dvama puajdemo, paar uri nan puajde ono pokosit, onda oovo pokosit, dila j kiadno.

No sad si tu lokvu, ste rekli, oto imate ribe, ne?

Tri ribe su.

A, se tamo i puajdete kupat?

Daa, i Sebastian kad je uan, tako činaklj ima, se voozi.

A ovo si blaaga si daržite, ali?

Kokoše imamo viik, da.

Pero smo imali sviinje ovo oš.

Kad je njia otac umar, toj bilo osanšezdesiato lito. Onda smo mi nutri začeli sami wiatsoftat. Onda su bile u štali krave, mi smo i kraav ož imali.

To je sad nako teki vo drugo pitanje, što ste sad onda zaistinu dilali, to znači, vi ste doma ustali na pauriji, ne?

Mi smo bili do šiasšezdesiatoga lita pri naas doma. I naj bila pri naas. A onda smo došli simo van, smo si vo uzidali.

Kakoj to onda bilo kad ste zidali, je onda sa familija došla pomagat?

Jo, mi smo si tako au..., meni su daali vo misto. A voj bilo vuusko, onda smo se zaminjali s Kroncovimi, za dualjnji kraj, zanoj vako široko ovo, ne. Onda smo se za polji zaminjali, onda smo mi ovo zidali. A Oskar je bii zidaar, uan sej u Voralbeagu za zidara zvučii, onda se tako to nariktalo, uan je doma dosta, a zaanoj moraa uan ovdekar meni uzidat. Mi smo imali onda Jaliča paumajstara, šon su mu pomogli, ne ali uan je holjt, s mo vo uzidali. I od onda smo ovo.

Jaa san onda prošaa edanšezdesiato lito na ajznpan, to nako znaaš, .. ja san onda ondekar..

Što ste onda ono dilali?

Joo, jaa san zača, najpero san bii takov fatretar san iša po vi manji, panhofi, onda od piatšezdesiatoga lita san u Rotnturmu onda bii, saki drugi dan. No onda san bii u Runcu na falatu, san bii Weichnstöljar u Runcu. Ja san proša zano onda u Runac, kad san bliže imaa domuan. A onda po nuan san kurze načinjii, no onda san dalje zaša, ne. Najdalje san bii u Ašpangu. Zgotovi san onda u Pinkafeelju.

A što, kakova dila ste onda oto imali?

Ja san bii, mi smo govorili komerciela dienst, tako u vagoone, pak paklje, tako, ja nisan bii u Verkehrsdienstu.

Ondaj oš to išlo, ne. U Pinkafeelju ono j čuda išlo, u Rotnturmu, otekar je saki dan bii dva tri vagoni.

A kako ste tamo zašli?

Joo zašli ... oto Edi Gülli, uan je za.. mi smo zašli ovo krez, voj bii muaj kum ovo, štoj bii šuijstar su mu govorili, Webar, uan je bii. Uan je bi na Oberbau-u. Takoj Edi onda proša, onda j mi Edi reka, niačeš duajt na aijznpaan, onda san reka moren, pak san prošaa, pak takoj se začelo.

U paurstvu, u seljačtvu, što je van bilo u seljačtvu najlipše, štoj bilo najteže.

Joo. Lipše, teže .. teškoj bilo, kad smo z rukami oš dilali, ne, s ko.., mi smo onda oš s koonji dilali, ne, mi smo morali pokosit, onda domuan zvožit, onda mašinat, se četarnajs dan sej nek mašinalo, u augustu.

Kako je to funkcioniralo, to mašinjanie?

Joo, to sej moglo i najzad, najzad puajt, ne, ki je moga knaan duajt, smo mi morali najzad. A kii nii moga najzad, ta si je moga najiat, ne, zano smo teško čekali, ibarhaupt dokle smo mladi bili, onda sej oš slamu nosila na ražnu, ko nas je dua pogodii, smo imali tridest šilingov. Ciil dan slamu nosit.

A doma, kako sej to onda, ste mali onda ur aparate valkakove, ali?

Najpero sej onda selbstbindar, što smo govorili, ja neznan harvatsko ime, toj bilo parvo. Taj onda ur moga sviazat snuaplje, ne. I to sej onda moralo domuan, pak mašinat. Onda su pak došli meedrešari.

A mašinat, doma, štoj to bilo, kako sej to?

Joo, oto su mali tako mašiine, biloj takovi ki su po drugi išli mašinat, ne, ti su onda mogli, na uru sej to moralo platit, ali ono Farbaki iz Čajte, uan sij žitak vagaa, pak neznan kolika kila j bila njegova onda, ne. To su išli tako mašinat. Saki nii ma mašin.

Najlipše u seljačtvu, more se to reč? Kad ste se imali doma, ali..?

Joo, sigurno. Kad je bilo se doma, ondaj se prodalo, ondaj piniaz bilo, ne. I vaako sviinje smo karmili, ali, sej moga bika skarmit, sej prooda, ne, ondaj bilo mero piniaz. Se drugdir nii bilo ... jaa san mooga dostaat parvoga, ne, kad san bii pri ajznpaanu. Ali ko sej moglo valkaa svinja, onda praaščič smo ur mogli mat, ne, ko sej vašto prodalo, ondaj piniaz bilo.

Ono kad smo zidali, jaa san viik moga reč, kad se nek duuga mentujemo, onda ču rad živit. Kad i mii smo si posudili, ne, kad duaj maa pineze za uzidat.

Što sej moglo u zimi dilat?

Onda su oš mogle babe piarje, se i mi smo oš guske mali, piarje sej čihalo, i kukorica, onda se oš nii kukorica mašinala, i kukorica sej mogla čihat. I oš što?

Neznan, su se horiji tribili, štoj bilo zimsko dilo?

Joo, no nii, to sij saki saam, horije tribii. No sad i darva, ugoru smo mogli hodit sikat, od urbarijaal, tamo sej išlo, tamo sej moglo četarnajs dan, tri tajdne hodit, se dilat je moglo se tako kua što.

Je moglo bit zameečeno od sniga, je biilo već sniiga?

Joo, jaa san bii onda, jaa san se u zimi, ja san onda edanšezdesiatio lito kupii motor, Reno Dofiin. Ja san se onda vozii, ja san moraa u Dienst se vozit, ne, pak viik rano ujutro, ja san viik mora ujutro rano. Valkuač onda nii bilo vako, ne, onda kod e sad, puuti zrivani, valkuač sej hojt i na motoradlu san se vozii, ja san se oš na motoradlu vozii do Bad Tazmannsdorfa, i u zimi niis, i kad smo guslali, to se nii pitalo.

Sad u pauriji pero neg su mašini došli, iz čiin sej onda moglo dilat, kako sej to se zvaalo, što sej to malo?

Jo, najpero j kosa bila, ne, tako kosa je bila, pak onda smo mogli za žitak, grablje drauf smo mogli vreč, tako ta, taj onda moglo žitak cuj rinut, ne, a edan je mora brat, to sej onda moglo tako rukoviače vreč, onda kad sej moglo usušit, za edan dva dane, onda smo ga morali viazat, pak onda sej to na križke. Onda kad sej poželo, onda sej moralo domuan, smo mogli reč: zvažat čemo. Onda sej domuan vozilo, u škaadžanj, a kii nii ma škaadžnja, ta sij moga u kup, ne. Si je moga doma kup načinjit, onda kad je se bilo dooma, onda sej mašinalo. Onda sej se s kosuan kosilo.

A doma tako, neznan, kako su tia batike se zvale?

Joo, to mi nismo, pobrisaalje, kako smo tiin govorili? Ciipi, ciipi, to sej moglo tako tuuč. Mi smo si mogli nek to harženo, da smo imali pobrisaalje za jarac viazat, pak tako kua što, ne, to smo mogli doma stuuč tako, harže, harži, ja mislin ciipi su, da ciipi smo in govorili - Dreschflegel.

Što se je blagu karmilo?

A konjian siano, pak mero šuruata, šuruata onda nii bilo, ciilo smo in, a kravan slamu, pak mero zmišat, a u liti ondaj bilo zelenoga, ne. Ali u zimi su morale krave slamu žerat. Kad nii biilo siana toliko. Se najbolje sej konjian. Pak onda u zimi koj bilo, kii nii moga u goru po darva, su se mogli edan drugomu po darva odves. Gori na briig su se s koonji vozili. Ti su mogli ujtro raano puajt. Pak onda uvečar domuan duajt.

Kako sej pero moga kiritof daržat?

Jo kiritof, kiritofu smo se si veselili. Peroj kiritof bii valšto... liipoga, ne, mužika j bila, i jis su mogli ljudi, ne voliko kod sad, ali mogloj onda na karčmi se jis, onda smo mogli hodit od karčmia do karčmia. Mero ovo, mero oto.

A taako, da su doošli u staan čuda rodbine iz sagdir, je bilo puno .. ?

Joo, tako sej moglo duajt, daa, onda sej ož išlo na kiritof, da.

Meni povidaju, ja to neznan, moja baba, naa mej mogla u Čajtu, ne. Naj bila s Čajte. Peroj to bilo, ne, oš kad san bii mali. Na mej mogla u Čajtu na kiritof. To, se znaaš, onda u Milištrof smo mogli puajt, piše, Edi Mičokov pak jaa. Su mogli reč, duajtdite na kiritof, u Milištrof.

A kiritof se je u karčmi darža, ali je to nek bilo bolje crikveeno?

Da. Ne. Cri.. Dopuadne j bilo crikveeno. Mi kot milištranti, onda su mogli duajt na soodišče, tako pročecije, smo mogli tako zastavon hodit predate, ki su mogli s prošecijon duajt. Toj dugo bilo na Veliku Mašu. Su mogli duajt iz vako z okolice. Onda su mogle bit u osmii maše, ondaj bila niiška u devetii, ondaj biila velika u desetii. Taj viik bila vani. A tia druge dvi su bile nutri u crikvi.

A dooma, što sej moglo pripravljat, su ur pekle žeene, dane pero, ali kuhale, ali što?

Sad, da bi bilo se valšto drugo kuhalo, morbit sej mero bolje kuhalo, ali, neb moga reč, da sej tako besonderes kuhalo, ali što.

Kakova svečevanja su tako oš bila po litu, zvana sad kiritofa?

Najo, na Štefanju je viik bii Feuerwehrball. Toj bilo sako lito. Onda, tako oš valkuač je mogla bit, mi smo si tako mogli mlaadi, valkuač mužiku pogodit, tako u vekšen. U Vinciatu nii ... na faašnjak, u .. taki, oš kad sad jaa bii čuda mladži, onda sej fašnjak daržalo. Mužika. Je se daržala mužika. Onda su mogli oš kii čardaše guslat, to su bili tii stari ljudi, ti su znali oš čardaša tancat. Ednu ruku najzad, pak onda, ti su to znali, mi već ne.

A tako sad, što su običaji, navade, i se to, što sej moglo tako daržat u selu, neznan tako prošeecije, pak da su divičice simbale, ali štoj moglo bit na Božiče, sej oto što bilo, sad zvanariadnoga, što se je viik moglo dilat, tako richtig Brauchtum, ne?

No sad Brauchtum na Božiče, dokle san ja oš u školu iša, i po nuan, sej moglo igrat, ne. To sej moglo majsns na Božiče, kad smo onda oš mii bili. Nii kansije onda se već nii na Božiče, ti su mogli kasnije

mislin igrat, ne. A drugač, sigurno, gooristanje j viik bilo na Vazme, na Vazmenu Sabotu. Onda sej išlo, Buag sej onda nosii. Sej išlo simo u Vinciat križu doli, pak onda zopet najzad, to sej viik daržalo. I Veliki Četartak, dokle san ja oš milištrova, u piatak san, onda to sej se svetilo. Onda su mogli u cintiru svetit, pak, onda sej to daržalo.

Kako su bili Božiči, kad pametite parvi krispaam, kakoj to bilo?

Joo. Pri nas je viik obar stola visi, ja oš dooma, štoj bila stara hiža, ja oš to se znaan. Jo pero, dokle smo vjerovali je Jiazuš gaj donesa, ne. I Helgu smo na falatu tako, molit je mogla, jačit, toj onda se daržalo.

A kakoj ta krispaam zgliadaa?

Joo. Onda nii bi vako lipi, onda sej moglo puajt ugoru pak sej moga hojt doves, dones tako jial, ne kod sad tako veliko. Pak šiflji su se onda majsns drauf ubiševali.

Štoj to, šiflji?

To su tako čegljani bili, pak nako su je mogli iz bialin mero pocifrat. Da. Majsns su šiflji bili. Pak tako škuljica j bila da sej moga pantlik duar, pak toj moglo visit onda na krispaamu. Pak kuglje, kuglje, su bile.

Su biile u kuglje?

Da da.

A tako čukoladi, ali štoljweake, ali što?

Čuda ne, horijov su mogli zamotat daj lipo kruglo. Joo: iz horiji su se mogli, kako su mogli. Bižikat, ali kako smo govorili.

Toj igra, ali što?

Nee, mogli su nan horije sipat, onda kii, kii već huijti. Smo mogli bižat po kunji za njimi.

Onda tako neznan, sad na tri kralje, ste ur viik mogli hodit ..?

Onda smo išli jačit, da, trimi, trimi, smo mogli tako, već nas je moglo bit, smo mogli po hiža hodit, onda su nan mogli vašto dat.

Šubrat smo išli. To sad malo ur idu. To, to sej onda daržalo. Šubrat sej išlo.

Kakoj to bilo iz tin šubranjen, zaistinu od stana do stana ?

Joo, valdua j iša od stana do stana. Saki ne, ali išli su od stana do stana, da.

A što sej onda moglo oto, znate ož ta sprichel?

Kako sej govorilo? Frišicon, frišicon, na zdravlje, na zdravlje, da budete se lito zdravi, i su zim.

A duaj tia šubre moga splas?

Joo. To sej edan do drugoga navučii. I jaa san je plia, se to nii tako teško. Devet nii je bilo, šibov je bilo triibi, to nii bilo tako teško. To sej moglo splas, ur tako šibe narizat, onda sej moglo splas. Neg oto j bilo, ki su mogli, vako ur vekši ne, su mogli valkoga zbuabat, je bii, viik je bilo takovi, ki su bili tako grubi. Divičice su mogli izbuabat.

Drugač, sad neznan, na Vazme, je oto bilo što?

No na Vazme tako, Vazmeni Pondiljak, onda su ur bili kiritovi, onda smo mogli po kiritovi simo tamo hodit.

A ste se mogli, u liti sad, kad je vako vruče, puajt i kupat kamo?

Jo onda , lokva, najpero j bila ono gori. Ono gori poli škole j bila lokva, kad sej ta zarušila? Ta sej.. Oto su guske, mi si smo bili nutri, voda j mogla bit, zelena, oto sej se kupalo.

A dua vas je pluut navučii?

A saki saam, najpero j bilo plitvo, onda mero diblje, donle sej tuuklo pak parčkal, dokle smo pluuli.

A zatopiil se tot nigdor nii, ali?

Zatopii sej najpero Pavdinov Robert. Taj proša nikako in zdoma. A onda kasnije j bii s Pinkovca Ignac, taj pri Pularovi na pašu iša. I taj onda nikako se proša kupat, i ta sej onda zatopii.

Sad oš starost – kako su pero stari ljudi živili, su ti bili doma, pak su se si za nje brigali, ali su tii isto oš što pomagali doma, ali su tii nek na dicu miarkali, što su, kakoj bilo pero iz starimi ljudi doma?

Pero su stari ljudi bili si doma. Kad onda ni bilo vako heimov kuačesa, ne. Toj se bilo doma. Nek dokle su stari živili, su holjt nii bili gospodari. Onda nii bilo kod sad. Onda nii bilo rente, ničesa. Dokle su stari živili, su ni bili gospodari. A ti drugi su holjt morali dilat, ne. Se pomoč su mogli i stari, tako karmit, ki je mooga, ki nii moga .. ali, dilalo se, i staari, dokle su mogli su dilali.

A su i ož viik zapovidali i stari?

Sad, nii su bili gospodari, da. Toj skruaz bilo. Dokle su ni mogli donle su bili gospodari.

A tako su onda i neznan sad dicu čuavale babe?

Jo sigurno, dica su se, čuvalo babe, da.

To znači da su se dica pri baba onda otrasla i tako, kad su bili mati pak otac na polju valked, ne?

Da daa.

Pak onda, oto pri naas je bii na putu zdenac, mi smo viik u liti blaago mogli pušcat van, prik puta prik, otoj bilo korito, otoj se blago napajalo. U zimi smo jin nutra nosili. Pred hižon najpar je bii zdenac. I gori pred Pavdinovi. I onoj bi edan. Mi smo saki dan ujutro i uvečer mogli blago van pušcat. Mogli su sami van puajt i nutra. Su se mogli nalokat. Smo mali dva konje viik.

Kakoj to dandans iz starimi ljudi, je čuda, se čuda po Heime sad ur ljudi šalju, ali je ipak doma daržu, kako to vi doživite?

Jo doma, daržuu. Zamu in vako što su via rumenke, se vidiš ovo via, iz mađarskoga duajdu, jia ji kia imaju doma, i jia ji kii puajdu u heim, ki se ne mooru doma več, ti moraju u Heim, što te doma ..

To ali šon znači, da sej život čisto preminii, ne, kad kad i maldi več i doma ne ostanu, a pero su si bili skupa pod ednin krovuan, ali?

No sad kod je pri naas, ko mii, nebude edan moga, dua će nas? Entwedar valkoga ziat, ali u Heim. Helga ne more duajt z Beča simo, pri nas ovo, to niade.

Kako sej pero puakop darža, to smo ur, kratko smo ur, ali kakoj to bilo kad je edan doma umar?

Doma kad je umar, najpero je na stelji leža, sigurno dar edan dan, onda sej moglo puajt nomu tišljaru po liis, ondaj u liizu leža, u liistu leža. Da, ondaj se moglo verestovat. Ednuač ali dvaa put? .. Onda sej doma verestovalo, no onda, dar za dva dane, traj dan, onda sej nosilo. Iz sakoga stana su četiri ljudi nosili. Ki je bi mero teži, šias ljudi. Nek ti na sriadi, ti niš nisu nosili, ti su nek išli oto, pak sad ko su bili dvaa vako poprik mero vekši, onda su ti dva se nosili. Kad ti su bili vekši, a nii drugi dvaa, ki su bili, to toj tako vagalo, da čisto niš nisu nosili.

Jo pero su onda mogli tako pozvat ljude za nosit, u zimi toj bilo sedno, onda sej moralo nosit.

Onda sej ta martvac iz doma na cintir nosi?

Na cintir ondesa, da.

A ondaj bii ono vadjle puakop?

Taki je bi puakop. Da maše se onda nisu daržale. Je bi puakop. A po puakopu sej onda išlo u stan, ne? U stan sej išlo. Ne Karloviču.

A je to bilo onda tako kot karmina, ali?

No daa, mero kobasice. Se ne čuda. Što, mero pit, pak majsns sej moglo kobasice stoplit što ja znan.

Ali ne tako na veliki pozvat?

Neeee.

Dua je moga verestovat sad, je ur onda bilo tako žian, kia su?

Da viik je bilo, ono na Petinova teta, što ja znan je mogla verestovat. Duaj bi .. Fudaač je moga verestovat. Franci Botljov. Uan je jako dugo verestova. Onda nako ur Marica vaša, začala. Naj onda dugo to dilala. Oš ovo, kad vo sad po novon u crikvi, se naj litaa dugo onda to dilala. Onda su ur u crikvi verestovali.

Ali sad doma, je to onda bilo isto tako, su to bile tako stare jačke, ali su to bile iz knjig jačke, ali što sej oto moglo?

Franci Botljov, uan je maa dar četirtrideset kolincev, je moga, saam si diktirat, kako ja neznan. Kad e uan moga začiat. Na, onda sej moglo molit, onda jačit, tako sej to holjt, i oto su mogli onda na zadnje dat klajzl vina.

A žalovat, kako dugo sej moglo žalovat?

Jo žalovat, edno lito, je nochdem kakoj bi ruad. Ja mislin dar edno lito j valdua žalova.